

Med Hensyn til 1. Instans-Behandlingens iagttog jeg, at der slet ikke fandt Protokollation Sted efter vort Mønster. Vidneafhøringerne gaar Slag i Slag uden at afbrydes af Diktat og Vedkendelser; ved Raadslagningen støtter Dommerne sig til de Notater, som det maatte være lykkedes dem at gøre under Forhandlingerne, der derved naturligvis i høj Grad fremskyndes. Den ovenfor beskrevne Retsforhandling i Pilnitz varede inklusive Raadslagning og mundtlig Domsbegrundelse i alt kun godt 3 Timer.

Undladelsen af at protokollere staar i nøje Sammenhæng med, at man ved Sagens Behandling i Appellinstansen ikke bygger paa andet skriftligt Grundlag end Dommen og eventuelle Dokumenter, men lader Afhøringen af de tiltalte og af Vidnerne foretage paa ny. Man er naturligvis klar over den Svaghed, der ligger i et saadant gentaget Vidneudsagn; men det lod til, at man fra alle Sider ansaa det for utænkeligt at lade en Appellinstans bygge paa en protokolleret Gengivelse af Vidneudsagnene i første Instans.

I denne Forbindelse kan jeg bemærke, at Afhøringerne praktisk talt udelukkende foretages af Dommeren — hvor flere Dommere medvirkede, da af Retsformanden —, og det synes at være en almindelig Mening, at der ikke var nogen rimelig Grund til at foilade dette System og gaa over til det engelske Krydsforhør.

I Erkendelse af, at det er begrænset, hvad man kan lære ved at overvære Retsforhandlinger, navnlig da man jo ikke har Adgang til at overvære det i denne Forbindelse interessanteste, nemlig Raadslagningen mellem Lægdommerne og Juristerne, har jeg lagt Hovedvægten paa at faa Samtaler med en Række Personligheder, der i forskellige Egenskaber havde Tilnytning til denne særlige Retspleje, og dette lykkedes mig i rigt Maal og over al Forventning. Der var i saa Henseende ingen Vanskelighed. Det var tværtimod som allerede ovenfor nævnt saaledes, at naar man talte med en saadan Personlighed, var han meget ivrig for at faa en præsentet for andre, som han mente, det kunde være nyttigt for en at tale med.

Paa Spørgsmaalet om, hvilke almindelige Erfaringer man havde gjort med Hensyn til Schöffengerichts Virksomhed, da lyder Svarene i al Almindelighed meget gunstigt. Det eneste Sted, hvor der kom nogen Kritik til Orde, var i Dresden, hvor da ogsaa det store Flertal erklærede sig for Tilhængere af Schöffengerichte. Nogle enkelte, saaledes Dr. Meiss og Dr. Wohlrab, betragter dem nærmest som overflødige, idet de mente, at Lægdommerne normalt rettede sig efter de juridiske Dommere. Røster, der fandt Schöffengericht egentlig skadelig, har jeg ikke truffet, bortset fra Dr. Fleischhauer og noget mindre stærkt pointeret ogsaa Dr. Hally; men disse to Herrers Kritik begrundes i, at de var Tilhængere af de egentlige Juryer og derfor misfornøjede med, at man i Tyskland havde afskaffet disse til Fordel for Schöffengerichte.

Langt det store Flertal af de Personligheder, jeg talte med, er, som sagt, afgjort Tilhængere af Schöffengerichte, og man fremhævede stadig de samme Argumenter: Lægdommernes Medvirkning skaber Tillid hos Publikum til Strafferetsplejen. Lægdommerne, der normalt kommer fra et andet Milieu end de juridiske Dommere, kan hyppigt give disse betydningsfulde „Anregungen“, og ikke mindst udøver de hyppigt en betydningsfuld Medvirken ved selve Strafudmaalingen.

I denne Forbindelse maa jeg særligt fremhæve en Udtalelse af Reichsgerichts-præsident Bumke. Bumke er saa at sige Fader til de nuværende Schöffengerichte, og han fremhævede, at Schöffengerichte havde deres særlige Betydning i Modsætning til Juryer netop derved, at Lægdommerne gennem disse fik afgørende Indflydelse paa Strafudmaalingen. Dr. Bumke understregede, at dette var den naturlige Følge af de nye strafferetlige Principper, hvilke man søgte at give Udtryk i den tyske Straffelov, som man i Løbet af kort Tid haabede at gennemføre, og som i Parentes bemærket ligesom det danske Forslag er bygget op paa de af den internationale Kriminalistforening forfægtede Grundsætninger. Dr. Bumke fremhævede, hvorledes den moderne Strafferet forlagde Tyngdepunktet fra Skyldspørgsmaalet til de Foranstaltninger, som skulde træffes overfor den paagældende Lovovertræder, baade gennem de meget vide Strafferammer, der indførtes, og ved de meget forskellige Midler, som kunde bringes i Anvendelse. Dr. Bumke ansaa det for principstridigt i en moderne Straffelov at berøve Lægdommerne Indflydelse paa selve Strafudmaalingen.

Alle var enige om, at den store Vanskelighed bestod i Udvælgelsen af Schöffen. Man havde i Tyskland et klart Blik for Faren ved, at politisk Indflydelse her skulde gøre sig gældende, og fra flere Sider udtalte man ogsaa Ønsket om, at de paagældende Læg-mænd kom til at fungere noget hyppigere, saaledes at de opnaaede en vis Øvelse, idet man dog var klar over, at Hyppigheden maatte være begrænset, idet det selvfølgelig